

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«БРОВАРСЬКЕ ВИЩЕ УЧИЛИЩЕ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ»

ТРЕНЕРСЬКА ПРАКТИКА

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
підготовки молодшого спеціаліста

напряму 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»

спеціальності 5.01020101 «Фізичне виховання»

(Шифр за ОПП ПП.03.03.15)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Комунальним вищим навчальним закладом Київської обласної ради «Броварське вище училище фізичної культури»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Васильєва Наталія Анатоліївна – викладач вищої категорії, методист.

Схвалено методичною радою КВНЗ Київської обласної ради «БВУФК»

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол № _____

Голова методичної ради _____ (Шита Т.А.)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року №93, тренерська практика є невід'ємною складовою заключного етапу підготовки студентів у вищих закладах освіти з фізичного виховання і спорту до майбутньої практичної діяльності.

Головна мета і зміст практики полягають в опануванні студентами сучасних методів і форм організації роботи тренера з виду спорту, формуванні на базі отриманих знань навичок і умінь, необхідних для здійснення професійної діяльності, прийняття самостійних рішень, виховання постійної необхідності систематичного оновлення своїх знань та творчого використання їх у практичній діяльності.

Поставлена мета досягається шляхом:

- ознайомлення студентів зі структурою і змістом роботи державних спортивних організацій – СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ, що є об'єктами практики;
- створення цілісного уявлення про зміст і характер тренерської діяльності (організаційна, виховна, навчально-спортивна, науково-дослідна, адміністративно-господарча, суддівська та представницька);
- формування стійких навичок з організації, планування та проведення навчально-тренувального процесу, а також контролю за його ефективністю;
- навчання студентів передовим методам організації і планування діяльності тренера.

Після проходження тренерської практики студенти повинні:

знати:

- основні положення сучасної теорії та методики підготовки спортсменів;
- мету, завдання, принципи, засоби, методи навчання та тренування з обраного виду спорту;
- суть та зміст структури підготовки до змагань з урахуванням закономірностей періодизації спортивного тренування;
- методики набору і відбору перспективних спортсменів;
- матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

уміти:

- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів в олімпійському спорті;
- здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом підготовки спортсменів високого класу;
- застосувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;
- організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту, виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, страхування, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

2. ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Сприяти формуванню основних професійно-педагогічних навичок та умінь, необхідних для майбутньої роботи тренера з виду спорту шляхом:

1) вивчення структури і змісту роботи тренера у різних ланках підготовки спортсменів на Україні, а саме: спортивній секції; дитячо-юнацькій спортивній школі; спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі; училищах з підготовки олімпійського резерву; школах вищої спортивної майстерності; центрах олімпійської підготовки та національних збірних командах;

2) отримання повної уяви про зміст та характер тренерської діяльності на різних етапах підготовки спортсменів;

3) формування навичок щодо організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;

4) знайомства зі структурою, формами, методами та змістом роботи спортивних організацій держави (об'єктів практики) на основі вивчення нормативної організаційно-методичної, фінансової документації та проведення бесід з керівним складом організацій

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за загальну організацію практики та контроль за її проведенням покладається на керівника тренерської практики закладу освіти заступника директора з навчально-методичної роботи. Керівник практики очолює комісію, що приймає і оцінює звіти студентів про проходження практики. На підставі цього він виставляє заліки.

Керівник тренерської практики училища контролює готовність об'єктів практики до початку її проведення, забезпечує проведення необхідних організаційних заходів: інструктаж тренерів - методистів про порядок проведення практики, надання студентам практикантам необхідної документації тощо.

Навчально-методичне супроводження тренерської практики

До методичного керівництва тренерською практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр та провідні фахівці з об'єктів практики – тренери-методисти.

Методист від кафедри спільно з тренером – методистом від об'єкту практики забезпечують високу якість виконання кожним студентом програми практики. Вони контролюють забезпечення нормальних умов праці та побуту студентів, проводять з ними обов'язковий інструктаж щодо охорони праці та техніки безпеки проведення тренувальних занять, контролюють виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку, ведуть журнал обліку проходження тренерської практики.

3.1 Функціональні обов'язки і права студента-практиканта

Студент-практикант зобов'язаний:

- своєчасно прибути на об'єкт практики;
- у повному обсязі виконати вимоги програми практики та завдання методиста, згідно з графіком проходження практики;
- обов'язково дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, гігієни та санітарії при проведенні тренувального процесу;
- відповідально ставитися до своєї роботи;
- своєчасно підготувати та представити документацію з практики до захисту.

Студент – практикант має право:

- отримувати від організаторів практики консультації щодо оформлення встановленою програмою переліку документації;
- самостійно планувати свою діяльність за погодженням із методистом практики, враховуючи умови об'єкта практики;
- виявляти ініціативу та творчість щодо організації і проведення спортивних і громадських заходів.

3.2 Функціональні обов'язки і права методиста практики

Головним завданням методиста є організаційне та навчально-методичне забезпечення керівництва діяльності студентів-практикантів під час проходження практики. Методист практики підпорядкований керівникові закладу освіти, з яким він розв'язує всі питання, що виникають у процесі практики.

Методист зобов'язаний:

- забезпечити необхідні умови кожному студенту для найефективнішого виконання програми практики;
- організувати діяльність кожного студента відповідно до мети та завдань практики, надаючи практичну допомогу для їх виконання;
- розробити план виконання студентами вимог практики та графік подання відповідної документації;
- систематично проводити методичні заняття з бригадою студентів;
- систематично проводити виховну роботу зі студентами;
- контролювати відвідування студентами практики, вести облік усіх видів робіт, давати оцінку діяльності практикантів;
- інформувати керівника практики закладу освіти про хід практики на об'єкті;
- разом з тренером – методистом (представником об'єкта практики) готувати характеристики на практикантів;
- брати участь у роботі комісії по захисту студентами результатів проходження тренерської практики.

Методист практики має право:

- організовувати і координувати індивідуальну діяльність студентів у процесі практики;
- складати графік проведення методичних занять бригади;

- на підставі офіційних документів приймати рішення про тимчасове припинення практики в зв'язку з від'їздом студентів на змагання, тренувальні збори тощо;
- не допускати студентів до практики в зв'язку з порушенням вимог її проходження (пропуски занять, невиконання програми практики тощо);
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації та дидактичного забезпечення практики.

3.3 Функціональні обов'язки і права представника об'єкта практики та тренера – методиста

Головним завданням представника (керівника) спортивної організації та тренера методиста, які здійснюють керівництво діяльністю студентів на об'єкті тренерської практики, є створення найбільш сприятливих умов для ефективного виконання програми практики, забезпечення організаційно-методичної допомоги в роботі практикантів.

Представник об'єкта практики та тренер-методист здійснюють свою роботу у тісному контакті із керівником практики закладу освіти та заступником директора з навчально-методичної роботи.

Представник об'єкта практики та тренер-методист зобов'язані:

- ознайомити практикантів зі структурою та змістом діяльності об'єкта практики;
- забезпечити умови для виконання програми практики, а саме: роботу
 - а) студентів з поточною документацією;
 - б) проведення методичних занять;
 - в) проведення навчально-тренувальних занять;
 - г) проведення спортивних, фізкультурно-оздоровчих та громадських заходів;
- ознайомити практикантів з діяльністю тренерської ради, громадського активу, сприяти встановленню ділових стосунків із контингентом спортсменів об'єкту практики;
- брати участь у проведенні методичних занять бригади;
- надавати консультації студентам з усіх питань практики.

4. ЗМІСТ РОБОТИ СТУДЕНТА – ПРАКТИКАНТА

№ п/п	Розділ і зміст роботи	Документація для вивчення і виконання
I	<i>Ознайомлення з об'єктом практики</i>	
1	Ознайомлення з діяльністю спортивної організації – об'єкта практики	Положення про спортивну організацію. Статут організації.
2	Ознайомлення з організацією тренувального процесу, виховної роботи, структурою і змістом підготовки спортсменів.	Розклад тренувальних занять. Плани виховної роботи. Накази. Статистичні звіти.
3	Вивчення законодавчої і нормативної документації уряду та Міністерства у справах сім'ї молоді та спорту України, що визначають напрями спортивної роботи.	Накази Президента. Постанови уряду. Накази і постанови Міністерства молодьспорту України
4	Знайомство з керівним складом спортивної організації, тренерським складом, спортсменами та рівнем їх спортивної підготовленості.	Штатний розклад. Списки навчальних груп.
5	Ознайомлення зі станом матеріально-технічного, методичного та наукового забезпечення навчально-тренувального процесу.	Нормативні документи. Накази, постанови спортивної організації. Річні звіти.
II	<i>Організація навчально-тренувального процесу</i>	
1	Визначення контингенту учнів і навчальних груп для проведення практики.	Нормативні документи. Наповнення груп. Плани комплектування. Накази. Особисті справи учнів. Журнали обліку роботи тренерів.
2	Ознайомлення з розкладом проведення занять. Складання розкладу для закріпленої групи спортсменів.	Розклади занять.
3	Підготовка місць для проведення занять, спортивного інвентаря, приладів, обладнання.	Тарифи орендної плати. Інструкції по забезпеченню безпеки праці
4	Визначення і розробка організаційних форм проведення занять та взаємодії з тренерами.	Функціональні обов'язки тренера, практиканта, методиста.
5	Організаційна робота студента	
5.1	Участь у конференціях закладу освіти з практики (організаційна, підсумкова)	Програма тренерської практики. Звітна документація студента.
5.2	Розробка індивідуального плану студента практиканта з тренерської практики	Програма тренерської практики. Програми для СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ. Плани навч.-трен. процесу.
5.3	Участь у методичних заняттях бригади.	Індивідуальний план та вся документація практики.
5.4	Складання звітної документації за підсумками практики	Документація за всіма розділами програми тр. практики
III	<i>Навчально-спортивна робота</i>	
1	Визначення мети, завдань навчання, тренувального процесу і виховної роботи зі спортсменами	Програми для СДЮШОР, ДЮСШ, ШВСМ.
2	Складання планів трен. процесу на мікроцикл, мезоцикл, макроцикл, конспектів тренувальних занять	Програми з видів спорту. Плани тренувань спортсменів
3	Проведення тренувальних занять	Конспекти занять
4	Визначення тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за станом, облік навантаження спортсменів у процесі занять, підведення підсумків трен. процесу.	Плани тренувального процесу. Індивідуальні щоденники спортсменів. Журнал обліку роботи.
5	Облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу	Журнал обліку роботи. Аналіз контр. нормативів. Протоколи участі у змаганнях. Інд. щоденники спортсменів.
IV	<i>Виховна робота</i>	
1	Визначення мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до контингенту групи спортсменів	План виховної роботи
2	Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг, зустрічей з видатними спортсменами, ветеранами спорту і праці, організація культурного дозвілля.	Посібники з виховної роботи. Конспекти бесід, плани диспутів, тексти доповідей.

V	<i>Проведення змагань. Представництво на змаганнях.</i>	
1	Складання регламентуючої документації для підготовки і проведення спортивних змагань, підготовки суддівських кадрів, присвоєння спортивних розрядів	Календар спортивно-масових заходів. Положення про змагання. Положення про суддівські колегії. Єдина спортивна класифікація Укр.
2	Участь в організації і проведенні спортивних змагань. Участь у роботі суддівської колегії в якості представника команди. Подача заявок, перезаявок, подача протесту. Підготовка звіту про проведення, участі у змаганнях.	Правила змагань з виду спорту. Регламент проведення змагань. Суддівська документація (заявка, перезаявка, протокол зм., звіт суддівської колегії та ін.)
3	Участь у проведенні спортивних змагань в якості члена суддівської колегії. Виконання функцій головного судді, судді, головного секретаря, секретаря	Правила змагань з виду спорту. Регламент проведення змагань. Протокол жеребкування. Протоколи змагань. Звіт суддівської колегії
VI	<i>Адміністративно-господарська та фінансова діяльність</i>	
1	Вивчення фінансових документів спортивної організації – об'єкта практики.	Бюджет організації, кошториси на проведення спортивних заходів. Документи фінансової діяльності.
2	Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів, спортивних змагань, відряджень, інших спортивно-масових заходів	Накази. Кошториси. Бланки (форми кошторисів), відряджень.
3	Складання фінансових звітів про проведення спортивних заходів та відряджень	Бланки (форми кошторисів), відряджень. Документи обліку роботи з проведення спортивних заходів.
4	Участь у придбанні спортивної форми, інвентаря, обладнання, його списання.	Рахунки на придбання. Довіреності. Накладні. Акти на списання.
5	Складання угоди на оренду спортивної бази	Угода (контракти)
VII	<i>Методична і науково-дослідна робота</i>	
1	Вивчення методичних документів тренерської практики	Програма трен. практики. Програма з видів спорту.
2	Вивчення методичних посібників з питань організації, проведення та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю.	
3	Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою практики	
4	Узагальнення, аналіз даних тестування в процесі тр. занять, участі у змаганнях спортсменів навч. груп.	Протоколи тестування. Протоколи спортивних змагань.
VIII	<i>Громадська робота</i>	
1	Участь у роботі тренерської ради, педагогічної ради, федерації з виду спорту	Протоколи засідань. Плани роботи рад, федерації.
2	Читання лекцій на спортивну тематику, виконання завдань з шефської допомоги школам та іншим спортивним організаціям	Плани-проспекти лекцій. Тези. Плани шефської роботи сп. організації - об'єкта практики.
3	Випуск фотомонтажів, листівок, стендів, інших агітаційних посібників на об'єкті практики.	Матеріали про хід практики.
4	Ознайомлення з документацією об'єкта практики з підготовки громадських інструкторів та суддів з видів спорту.	Програма. Плани семінарів. Протоколи складання заліків. Накази про присвоєння звань.

5. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОДАЮТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

1. Індивідуальний план проходження практики.
2. Річний план тренувального процесу (макроцикл).
3. План тренувального процесу на місяць (мезоцикл).
4. План тренувального процесу на тиждень (мікроцикл).
5. Розклад занять.
6. Комплекс вправ ЗФП.
7. Комплекс вправ з СФП.
8. Конспекти навчально-тренувальних занять (3 шт.).
9. Наказ про проведення спортивного заходу.
10. Кошторис витрат на проведення спортивного заходу.
11. Положення про змагання.
12. Календарний план спортивно-масових заходів.
13. Звіт про тренерську практику.

6. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗАХИСТУ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

1. Вимоги до спеціаліста з фізичного виховання, тренера з виду спорту.
2. Розкрити діяльність тренера з виду спорту на етапі спеціальної підготовки в тренувальному процесі.
3. Розкрити суть спортивних змагань та змагальної діяльності в обраному виді спорту.
4. Назвати перелік основних документів, необхідних для підготовки і проведення спортивних змагань з виду спорту.
5. Пояснити, з яких розділів складається заявка на участь у змаганнях, і порядок її оформлення.
6. Оформлення відповідної документації для відрядження команди чи окремих спортсменів для участі у змаганнях або навчально-тренувальних зборах.
7. Документи звіту про відрядження команди чи окремих спортсменів на змагання чи навчально-тренувальні збори.
8. Функціональні обов'язки представника команди на спортивних змаганнях.
9. Скласти перелік інвентарю та обладнання, необхідних для проведення навчально-тренувального процесу.
10. Методи визначення рівня функціональної підготовленості спортсменів групи, закріпленої за студентом-практикантом.
11. Перелік контрольних вправ і тестів, що застосовуються при відборі учнів для занять з видів спорту.
12. Розкрити схему положення про змагання з виду спорту міського чи районного рівня та зміст його розділів.
13. Розкрити методіку планування (побудови) тренувального процесу у макроциклі з обраного виду спорту для спортсменів-розрядників.

14. Розкрити методику планування (побудови) тренувального процесу у мезоциклі з обраного виду спорту для спортсменів-розрядників.
15. Дати характеристику основної документації обліку роботи тренера.
16. Назвати мету, завдання, засоби, методи і принципи тренувального процесу з обраного виду спорту.
17. Назвати необхідні документи для оформлення спортивних розрядів та звань.
18. Розкрити схему проведення семінару з підготовки суддів з виду спорту.
19. Розкрити сутність і зміст структури підготовки спортсмена (фізична, технічна, тактична, психологічна, теоретична).
20. Розкрити теоретичні, методичні і організаційні основи планування, обліку, організації та контролю навчально-тренувального процесу.
21. Пояснити, як і з якою метою робиться педагогічний аналіз навчально-тренувального заняття.
22. Назвати розділи кошторису на проведення НТЗ чи участі у змаганнях.
23. Пояснити, як скласти відомість на виплату харчування та добових учасникам на НТЗ чи у відрядженні.
24. Охарактеризувати порядок придбання, видачі та списання спортивного одягу та інвентарю.
25. Охарактеризувати структуру плану - конспекту навчально-тренувального заняття.
26. Розкрити основні напрямки роботи головної суддівської колегії спортивного змагання з виду спорту.
27. Скласти перелік контрольних нормативів з ЗФП, СФП, що застосовуються в ДЮСШ для переводу спортсменів з тієї чи іншої групи у вищу.
28. Охарактеризувати навчальну програму з виду спорту для ДЮСШ.
29. Охарактеризувати навчальну програму з виду спорту для ШВСМ.
30. Дати практичні рекомендації до показників навантаження одного тренувального заняття юних спортсменів.
31. Дати характеристику перспективного, поточного і оперативного планування тренувального процесу з обраного виду спорту.
32. Дати характеристику етапного, поточного і оперативного контролю тренувального процесу з обраного виду спорту.
33. Охарактеризувати етап початкової підготовки у побудові тренувального процесу.
34. Охарактеризувати етап попередньої базової підготовки у побудові тренувального процесу.
35. Охарактеризувати етап спеціалізованої базової підготовки у побудові тренувального процесу.
36. Розкрити функціональні обов'язки тренера на спортивних змаганнях з виду спорту.
37. Назвати всі документи планування навчально-тренувального процесу в ДЮСШ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Келлер В.С., Платонов В.Н. Теоретико - методические основы подготовки спортсменов. – Львов: Украинская спортивная ассоциация, 1993.
2. Методические рекомендации по тренерской практике для студентов, специализирующихся по плаванию. – КГИФК, 1993.
3. Платонов В.М., Булатова М.М. Фізична підготовка спортсмена. – К.: Олімпійська література, 1995. – 320 с.
4. Платонов В.Н. Современная спортивная тренировка. – К.: Здоров'я, 1980.
5. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 584 с.
6. Правила змагань з окремих видів спорту.
7. Программы для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ по отдельным видам спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1983.
8. Платонов В.Н. Теория и методика спортивной тренировки. – К.: Вища школа, 1984. – 352 с.
9. Положение о проведении тренерской практики студентов- выпускников университета. – К.: УГУФВС, 1994.
10. Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. Педагогика спорта. К.: Здоров'я, 1986.
11. Филин В.П., Фомин Н.А. Основы юношеского спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1980. – 255 с.
12. Куроченко І.О. Фізична культура і спорт. Інформаційно-методичний довідник з питань фізичної культури і спорту.- К.: 2004. – 1184 с.